

Innst. 267 L

(2010–2011)

Innstilling til Stortinget fra helse- og omsorgskomiteen

Prop. 48 L (2010–2011)

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om endringer i lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. og lov 19. juni 1931 nr. 18 om Aktieselskapet Vinmonopolet

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Innledning

Helse- og omsorgsdepartementet foreslår i proposisjonen endringer i alkoholloven og i vinmonopolloven på følgende områder:

- Det foreslås å åpne for salg i egen virksomhet av egenprodusert alkoholholdig drikk som inneholder t.o.m. 4,7 volumprosent alkohol.
- Det foreslås å tillate auksjon av alkoholholdig drikk mellom private i regi av Vinmonopolet og å oppheve forbudet mot auksjon av alkoholholdig drikk mellom næringsdrivende.
- Aldersbestemmelsene foreslås presisert og unntaket for fagbrev foreslås utvidet.
- Det foreslås å fastsette et unntak fra tvisteloven § 1-5.
- Det foreslås endringer knyttet til statistikkinformasjon.
- Det foreslås at bestemmelser om saksbehandlingsfrister og virkning av at fristene oversittes, tas inn i alkoholloven.
- Vinmonopolloven § 12 foreslås endret.
- Det foreslås å innarbeide alkoholforskriftens gruppebetegnelser på alkoholholdig drikk i alkoholloven.
- Det foreslås en endring av feil i overskrift i alkoholloven kap. 3.

- Det foreslås endringer knyttet til betegnelsen flaske og mengdeangivelser.
- Det foreslås endring som følge av at Sosial- og helsedirektoratet har skiftet navn til Helsedirektoratet.

Hoveddelen av proposisjonen har vært framlagt i høringsnotat av 23. september 2009 med høringsfrist 23. desember 2009. Forslaget om saksbehandlingsfrister er basert på et eget høringsnotat av 2. november 2009 med høringsfrist 14. desember 2009.

1.2 Tillatelse til tilvirkning av alkoholholdig drikk gruppe 1 for salg i egen virksomhet

Det vises til Innst. S. nr. 184 (2006–2007), jf. Dokument nr. 8:37 (2006–2007), der komiteens flertall (medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet) ber departementet om

«å vurdere endringer i alkoholloven der salg av egenproduserte produkter som inneholder t.o.m. 4,75 volumprosent kan selges i kraft av utvidet detaljomsætningsbevilling i tilknytning til produksjonsstedet på bestemte vilkår, og komme tilbake til Stortinget med eventuelle lovendringsforslag.»

Det vises også til at Stortinget i november 2010 ikke ga sin tilslutning til et representantforslag om å åpne for salg av lokalprodusert alkoholholdig drikk som inneholder over 4,7 volumprosent alkohol, direkte fra produsent, jf. Innst. 66 S (2010–2011) til Dokument 8:123 S (2009–2010).

Etter gjeldende rett kan produksjon av alkoholholdig drikk i dag enten skje gjennom alminnelig tilvirkningsbevilling som gis av staten ved Helsedirektoratet, jf. alkoholloven § 6-1, eller gjennom utvidet

skjenkebevilling som gis av kommunen, jf. alkoholloven § 4-2. Salg av alkoholholdig drikk som inneholder 4,7 volumprosent alkohol eller mindre, kan skje på grunnlag av kommunal salgsbevilling, jf. alkoholloven § 3-1 annet ledd. Salg av alkoholholdig drikk som inneholder over 4,7 volumprosent alkohol, kan foretas av AS Vinmonopolet på grunnlag av kommunal bevilling, jf. alkoholloven § 3-1 første ledd. I tillegg er det særlige bestemmelser for salg av alkoholholdig drikk på flyplasser. Den som har tilvirket alkoholholdig drikk etter alkoholloven § 6-1 eller § 4-2, kan ikke selv oppnå rett til salg av drikk som inneholder over 4,7 volumprosent alkohol, jf. AS Vinmonopolets enerett. Den som har tilvirket alkoholholdig drikk, kan selv oppnå rett til salg av drikk som inneholder 4,7 volumprosent alkohol eller mindre, dersom vedkommende søker om og får kommunal salgsbevilling. Vedkommende kan ikke selge varer han selv har produsert i kraft av utvidet skjenkebevilling, da slik utvidelse ikke gir rett til engrosalg – kun til skjenking i egen virksomhet.

Departementet mener at det vil være hensiktsmessig å legge til rette for at drikk som inneholder t.o.m. 4,7 volumprosent alkohol som er tilvirket i kraft av utvidet skjenkebevilling, også skal kunne selges i egen virksomhet. Det foreslås en ordning som innebærer at det gis mulighet til å søke om å få salgsbevilling utvidet til også å gjelde tilvirkning av alkoholholdig drikk som inneholder t.o.m. 4,7 volumprosent alkohol for salg i egen virksomhet. Slik søknad vil kunne fremmes enten vedkommende allerede har rett til tilvirkning i henhold til utvidet skjenkebevilling eller ikke. Det foreslås at en utvidelse av bevilling etter § 3-1 tredje ledd bare skal kunne gis dersom tilvirkningen vil skje ved et salgssted, og dersom tilvirkningen inngår som en del av dette stedets helhetlige tilbud og karakter.

1.3 Endringer i forbudet mot auksjon av alkoholholdig drikk

1.3.1 Gjeldende rett

Etter alkoholloven § 8-6 er det forbudt å auksjonere bort alkoholholdig drikk.

Departementet ser at næringsdrivende kan ha behov for å omsette allerede omsatt alkohol, f.eks. i forbindelse med konkurs, omlegging av drift m.m., og mener derfor det kan være behov for å sikre en lovlig kanal for slik omsetning. Departementet foreslår på denne bakgrunn å tillate auksjon mellom næringsdrivende som allerede har tillatelse eller bevilling til omsetning av alkoholholdig drikk.

Departementet ser at det i enkelte tilfeller foreligger et behov for at omsetning fra private aktører av allerede omsatt alkoholholdig drikk kan finne sted,

for eksempel ved arv av vinsamlinger og lignende. Der hvor alkoholholdig drikk inngår i f.eks. arv eller gave, finnes ingen lovlig omsetningskanal. Det bør etter departementets syn åpnes for en mulighet til å omsette slike objekter i kontrollerte former. Departementet foreslår derfor å åpne opp for at fysiske og juridiske personer uten rett til omsetning av alkoholholdig drikk kan få gjennomført auksjon av allerede omsatt alkoholholdig drikk. Omsetning foretatt av en privat part eller andre aktører vil etter departementets syn innebære en uønsket og uheldig uthuling av monopolordningen. Departementet foreslår derfor en ordning hvor Vinmonopolet kan avholde auksjon på vegne av og mellom disse.

Det foreslås at det i § 3-1 sjette ledd gis forskriftshjemmel om at departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om auksjon.

1.4 Unntak fra og presiseringer av aldersgrensene

I henhold til alkoholloven § 1-5 tredje ledd må den som selger eller skjenker alkoholholdig drikk som inneholder 22 volumprosent alkohol eller mer, ha fylt 20 år. Den som selger eller skjenker annen alkoholholdig drikk, må ha fylt 18 år. I § 1-5 tredje ledd annet punktum er det gjort unntak fra kravet om at den som selger eller skjenker alkoholholdig drikk må oppfylle aldersbestemmelsene for skjenkepersonale, dersom personen er ferdig utdannet servitør med kokk- eller servitørfagbrev.

Departementet foreslår at alkoholloven § 1-5 endres slik at bestemmelsen gir en forskriftshjemmel til å fastsette hvilke fagbrev som skal gi unntak fra alderskravene for den som selger, utleverer eller skjenker alkoholholdig drikk. Dette begrunnes med at det da vil være enklere å kunne foreta endringer i hvilke fagbrev som skal unntas fra alderskravene, dersom innholdet i fagopplæringen endres.

Departementet mener at en forutsetning for at et fagbrev kan unntas fra alderskravene, er at fagbrevet må ha en naturlig sammenheng med salgs- eller skjenkevirksomhet, og at utdanningen i tilstrekkelig grad må inneholde krav om opplæring i alkoholregelverket. Det foreslås at kriteriene for å kunne fastsette i forskrift at et fagbrev er unntatt fra alderskravene, tas inn i lovbestemmelsen.

Det foreslås også at det i alkoholloven § 1-5 tas inn en presisering av at aldersbestemmelsene også gjelder for alkoholsvak drikk, dvs. drikk som inneholder mellom 0,7 og 2,5 volumprosent alkohol. Det framholdes at selv om dette er gjeldende rett allerede i dag, er det etter departementets syn behov for å klargjøre regelverket for å hindre misforståelser.

1.5 Unntak fra tvisteloven § 1-5

1.5.1 Gjeldende rett

Etter alkoholloven § 1-16 kan kommunale vedtak i skjenkebevillingssaker etter alkoholloven § 1-8 og kapittel 3, 4 og 7 påklages til Fylkesmannen. Fylkesmannen kan prøve om vedtaket er innholdsmessig lovlig, er truffet av rette organ og om det er blitt til på lovlig måte.

Tvisteloven § 1-5 omhandler hvem søksmål om gyldigheten av offentlige vedtak skal rettes mot. I henhold til denne bestemmelsens første punktum skal søksmål om gyldigheten av forvaltningsvedtak reises mot den myndighet som har truffet avgjørelsen i siste instans. Dette innebærer at rette saksøkt i bevillingssaker hvor Fylkesmannen har fattet vedtak som sisteinstans, er staten ved vedkommende departement. Før ny tvistelov trådte i kraft 1. januar 2008 kunne part i skjenkebevillingssaker velge om søksmål skulle rettes mot kommunen eller Fylkesmannen.

Departementet påpeker at det i realiteten ofte vil være kommunens vedtak det tas stilling til, og som indirekte prøves av domstolen. Det framholdes at det også vil være i saksøkers interesse å få dom for ugyldigheten av vedtaket kommunen har fattet, da kommunen som hovedregel vil være den instans som skal fatte nytt vedtak i saken.

Departementet foreslår at det framgår av lovteksten at søksmål som gjelder gyldighet av vedtak etter alkoholloven § 1-8 og kapittel 3, 4 og 7 hvor Fylkesmannen har fattet vedtak i klagesak, kan rettes mot kommunen eller Fylkesmannen. Det foreslås at bestemmelsen tas inn som nytt tredje ledd i alkoholloven § 1-16.

1.6 Statistikkinformasjon

Departementet er opptatt av å sikre at man også i framtiden har godt informasjonsgrunnlag om kommunenes forvaltning av alkoholloven. Departementet vil i denne sammenheng vise til kommunenes helt sentrale plass i forvaltningen av alkoholpolitikken, noe som tilsier et særskilt stort behov for å sikre kunnskap om deres forvaltning av de alkoholpolitiske virkemidlene de er tillagt etter alkoholloven. Det foreslås derfor at kommunen skal kunne pålegges plikt til å avgi informasjon om forvaltningen av alkoholloven. Også innehaver av tillatelse for avgiftsfritt salg av alkoholholdig drikk på flyplass skal etter forslaget kunne pålegges plikt til å avgi informasjon om omsetningen.

1.7 Saksbehandlingsfrister og virkning av at fristene oversittes

Det framholdes at innføring av tjenstedirektivet medførte behov for to regelverksendringer knyttet til

behandling av tillatelser etter alkoholloven. For det første må det fastsettes saksbehandlingsfrister for tillatelsesordninger. Da det ikke er fastsatt slike frister i tjensteloven, må fristene fastsettes i sektorregelverket dvs. i alkoholregelverket. Videre er det nødvendig å regulere virkningen av en fristoversittelse. Hovedregelen etter tjenstedirektivet er at en tjenestetillatelse anses automatisk innvilget hvis saksbehandlingsfristen oversittes. Dette gjelder med mindre annet er fastsatt i eller i medhold av annen lov fordi spesielle allmenne hensyn (for eksempel beskyttelse av helse) gjør seg gjeldende.

I forbindelse med behandling av tjensteloven, jf. Ot.prp. nr. 70 (2008–2009), ble en ny forskriftsbestemmelse i alkoholloven vedtatt som gir departementet hjemmel til å gi forskrift om saksbehandlingsregler til utfylling av reglene i tjensteloven for bevillinger og andre tillatelser i loven. Lovendringen trådte i kraft 28. desember 2009. Det ble i forskriften fastsatt en generell saksbehandlingsfrist på fire måneder og at en oversittelse av fristen ikke skulle medføre automatisk innvilgelse av søknaden.

Bakgrunnen for at saksbehandlingsfrister mv. tas opp i lovproposisjonen til tross for at nødvendig regelverk er på plass, er for å avklare om disse bestemmelsene bør fastsettes direkte i loven og ikke i forskrift.

Det foreslås at saksbehandlingsfrist og virkningen av fristoversittelse fastsettes direkte i alkoholloven. Forslaget innebærer at saksbehandlingsfristen settes til fire måneder for alle tillatelser etter alkoholloven, og at fristoversittelse ikke automatisk medfører innvilgelse av søknaden.

1.8 Endring av vinmonopolloven § 12

I henhold til vinmonopolloven § 12 skal styret i AS Vinmonopolet etter utløpet av regnskapsåret sende et utdrag av selskapets regnskaper og en beretning om dets virksomhet til Helse- og omsorgsdepartementet. Utdraget og beretningen skal forelegges for Kongen.

Det foreslås å ta ut bestemmelsen om at utdraget og beretningen skal forelegges Kongen.

1.9 Gruppebetegnelser på alkoholholdig drikk

Alkoholovens bestemmelser legger til grunn en inndeling av alkoholholdig drikk basert på drikkens alkoholinnhold i volumprosent.

Det foreslås å endre alkoholloven § 1-3 slik at gruppebetegnelsene alkoholfri drikk, alkoholsvak drikk og alkoholholdig drikk gruppe 1, 2 og 3 innarbeides i loven. Disse gruppebetegnelsene brukes i dag i alkoholforskriften. Bakgrunnen for forslaget er å gjøre regelverket mer helhetlig og forståelig ved at forskriften og loven bruker samme begreper. Der det er nødvendig å bruke betegnelsen brennevin i loven

(egen betydning ut over alkoholstyrke – produksjonsteknisk definisjon), foreslås det at dette begrepet blir beholdt på samme måte som det er beholdt i alkoholforskriften.

Departementet foreslår at gruppebetegnelsene også innarbeides i overskriftene i alkoholloven kapittel 3 del II og 3 del III. Det framholdes at dette ikke innebærer noen realitetsendring, men at det vil gi et mer oversiktlig regelverk.

Det foreslås også en presisering i alkoholloven § 1-3 om at med alkoholsvak drikk menes drikk som inneholder fra og med 0,7 volumprosent til og med 2,5 volumprosent alkohol. For å gjøre formuleringene i loven like, foreslås det videre at samme presisering gjøres for alkoholholdig drikk gruppe 3 slik at det tas inn i § 1-3 at dette er drikk som inneholder fra og med 22 volumprosent til og med 60 volumprosent alkohol.

1.10 Endring av betegnelsen flaske i alkoholloven § 10-3

Departementet foreslår å endre betegnelsen «opptrukket flaske» i alkoholloven § 10-3 annet punktum til «åpnet beholder». Forslaget innebærer ingen realitetsendring.

1.11 Endring av Sosial- og helsedirektoratet til Helsedirektoratet

Det foreslås å endre «Sosial- og helsedirektoratet» til «Helsedirektoratet» i alkoholloven.

2. Komiteens merknader

2.1 Tillatelse til tilvirkning av alkoholholdig drikk for gruppe 1 for salg i egen virksomhet

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jorodd Asphjell, Tore Hagebakken, Are Helseth, Tove Karoline Knutsen, Wenche Olsen og Heidi Ørnlo, fra Fremskrittspartiet, Jon Jæger Gåsvatn, Kari Kjønås Kjos og Per Arne Olsen, fra Høyre, lederen Bent Høie, Sonja Irene Sjøli og Erna Solberg, fra Sosialistisk Venstreparti, Geir-Ketil Hansen, og fra Senterpartiet, Kjersti Toppe, er positiv til at regjeringen følger opp Stortingets vedtak om å åpne opp for salg av egenproduserte produkter som inneholder t.o.m. 4,75 volumprosent (gruppe 1) i tilknytning til produksjonsstedet på bestemte vilkår.

Flertallet slutter seg til godkjenningsordningen og vilkårene rundt denne ordningen slik regjeringen foreslår.

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og fra Kristelig Folkeparti, Laila Dåvøy, viser til Stortingets behandling av representantforslaget fra stortingsrepresentantene Borghild Tenden og Trine Skei Grande, Dokument 8:123 S (2009–2010), jf. Innst. 66 S (2010–2011). Der ble også spørsmålet om salg av egenproduserte produkter innenfor gruppe 2 og 3 tatt opp. Flertallet i Stortinget avviste dette forslaget med begrunnelsen at dette ville utfordre vinmonopolordningen innenfor EØS-avtalen, slik det var beskrevet i brevet til komiteen fra helse- og omsorgsministeren.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at etter dette har medlemmer av regjeringen igjen uttalt seg positivt til et slikt forslag. På denne bakgrunn viser disse medlemmer igjen til at det bør vurderes om salg av produkter med mer enn 4,75 volumprosent alkohol kan tillates fra gårdsutsalg innenfor rammen av EØS-avtalen og vinmonopolordningen, og forslaget som ble fremmet:

«Stortinget ber regjeringen vurdere om salg av alkoholholdige produkter med mer enn 4,75 volumprosent kan tillates solgt på gårdsutsalg, innenfor rammen av Vinmonopolordningen og EØS-avtalen.»

På denne bakgrunn ber disse medlemmer regjeringen vurdere dette på ny.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet støtter i all hovedsak innholdet i Prop. 48 L (2010–2011) om endringer i lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. og lov 19. juni 1931 nr. 18 om Aktieselskapet Vinmonopolet og er fornøyd med at proposisjonen vil føre til en viss liberalisering av alkohollovgivningen.

Disse medlemmer anser det som fornuftig utvikling at det satses på lokal produksjon av mat og drikke basert på lokale råvarer, og mener dette kan bidra til at selvstendig næringsdrivende innenfor matvareproduksjonen gis muligheter til bedre ressursutnyttelse og høyere inntektsgrunnlag. Disse medlemmer mener imidlertid at også produkter med alkoholprosent over 4,7 prosent skal kunne tilvirkes og omsettes i egen virksomhet, og viser til Fremskrittspartiets forslag i Innst. 66 S (2010–2011) til Dokument 8:123 S (2009–2010).

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kristelig Folke-

parti, vil vise til høringsinnspill fra Actis som advarer sterkt mot at alkohol i gruppe 2 og 3 omfattes av gårdssalgsordningen, da det vil føre til en konflikt med gjeldende EU-rett. Den finske ordningen ble vedtatt før landet ble EU-medlem. Da Finland forsøkte å få EU med på en utvidelse, ble det stoppet av EU-kommisjonen. I Sverige har saken vært utredet i to offentlige utredninger. Den første utredningen konkluderte med at gårdssalgsbutikker er i strid med EU-retten. Den andre utredningen slo fast at om man innfører gårdssalg i Sverige, kan en ikke stille krav om at utsalgene skal ligge ved en gård. I denne utredningen uttales at ordningen må medføre at utenlandske gårdsprodusenter kan etablere liknende butikker i Sverige eller at svenske gårdsprodusenter også skal kunne selge tilsvarende utenlandske produkter i butikkene. Det betyr at utenlandske produsenter kan etablere egne butikker i byene, og man får en ordening som er langt unna det som var hovedhensikten; å skape lokale arbeidsplasser i distriktene. Flertallet vil understreke at vinmonopolordningen og reklameforbudet for alkoholholdige varer er avgjørende viktige deler av den alkoholpolitiske virkemidelpakken.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti mener forslaget om en ny og forenklet ordening for tilvirkning av alkoholholdig drikk som inneholder t.o.m. 4,7 volumprosent alkohol for salg i egen virksomhet øker tilgjengeligheten til alkohol. Det er en nær sammenheng mellom totalforbruket av alkohol i befolkningen og omfanget av alkoholrelaterte problemer og skader. Dette medlem går derfor imot forslaget og vil stemme imot forslaget til endring av § 1-7a.

2.2 Endringer i forbudet mot auksjon av alkoholholdig drikk

Komiteen viser til proposisjonens forslag og støtter at det etableres en ordening for auksjon av alkoholholdig drikk innenfor rammene av Vinmonopolet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, mener at krav om å registrere seg på nett for å få tilgang til full informasjon i forbindelse med auksjonen er rimelige og nødvendige.

2.3 Øvrige forslag i proposisjonen

Komiteen har ikke merknader til de øvrige forslagene i proposisjonen og støtter endringsforslagene.

2.4 Skjenketid og skjenkekontroll

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at det på det nåværende tidspunkt ikke foreslås en innskrenkning i maksimaltiden for skjenking i loven.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre er fornøyd med at regjeringen har droppet forslaget i høringsnotatet om å redusere maksimal skjenketid fra kl. 03.00 til kl. 02.00. Forslaget var basert på manglende faktagrunnlag og dokumentasjon av effekten av tiltaket, og det ville innebære en innskrenking av det kommunale selvstyret.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at SIRUS gjør en undersøkelse i de 30 største norske byene om sammenheng mellom vold og skjenketider. Flertallet mener at dette vil gi kommunestyrene et bedre faktabasert beslutningsgrunnlag når de skal ta stilling til skjenketidene i sin kommune for neste lokalvalgsperiode.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, vil vise til at det er godt dokumentert at regulering av tilgang til alkohol gjennom pris og tilgjengelighet påvirker totalkonsumet i samfunnet. Videre er det klare sammenhenger mellom totalforbruk og omfang av helsemessige og sosiale skader, sykdom og ulykker. Det er anslagsvis 90 000 storforbrukere av alkohol i Norge. I tillegg til akutte skader, ulykker og kroniske lidelser som følge av langvarig høyt alkoholkonsum, medfører alkohol avhengighetsproblemer og sosiale problemer, samt at det får konsekvenser for tredjepart (høringsinnspill fra Legeforeningen). Alkoholrelaterte helseskader er blant annet knyttet til promillekjøring og trafikkulykker, skrumpleverdødelighet, selvmord og volds- og vinningskriminalitet. Det er bred politisk enighet om å føre en restriktiv alkoholpolitikk i Norge, slik alkolloven sikrer.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre mener at kommunene selv burde hatt utvidet mulighet til å fastsette skjenketiden. Dette er spørsmål der kommunestyrene kan legge til grunn den samme kunnskapen som Stortinget har tilgang til, samtidig som de er bedre i stand til å vurdere de lokale forholdene. Dette ville også trolig ført til mer differensierte skjenke- og åpningstider og

dermed redusert presset på kommunene for å bruke maksimaltiden i dagens lov.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til endring i alkoholloven slik at kommunene gis utvidet mulighet til å fastsette skjenketiden for alkohol.»

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti vil vise til at en rekke forskningsstudier viser sammenheng mellom endring i skjenketid og voldsomfang eller andre problemer. Når skjenketidene strammes inn, går problemomfanget ned, og når skjenketidene utvides, går problemomfanget opp. Dette medlem mener dette er tilstrekkelig dokumentert, og er skuffet over at regjeringen ikke har fremmet forslag om å redusere maksimal skjenketid med én time.

En rekke høringsinstanser støttet eksplisitt høringsforslaget fra regjeringen om å gjøre dette, blant annet 36 kommuner, Actis, Barneombudet, Det kriminalitetsforebyggende råd (KRÅD), Fagrådet innen rusfeltet i Norge, IOGT Norge, LO, Nasjonalt folkehelseinstitutt, Politiets fellesforbund, flere politidistrikt, Helsedirektoratet, SIRUS og Legeforeningen. KRÅD uttaler følgende:

«Omfanget av kriminalitet nettene før lørdag og søndag gir store utfordringer for politiet, ambulanse, legevakt. Store ressurser bindes opp av slike forhold, i stedet for å kunne brukes på bredere front og mer målrettet enn til 'gatekamper' nattetid med fulle folk. (...) Fra timen før midnatt og til ca. kl. 0500 om morgenen disse dagene (fredag og lørdag kveld og natt) er det tidsrommet politiet har mest å gjøre gjennom hele uken, året igjennom. Det er i dette tidsrommet det blir begått mest voldsforbrytelser og skadeverk på offentlige steder. Konsekvensene av det vi nå ser er mange personlige tragedier i form av vold, seksuelle overgrep og trafikkulykker.»

Dette medlem vil vise til at de som var imot å redusere skjenketiden, var blant annet 12 kommuner, Bryggeri- og drikkevareforeningen, Color Line, HSH, NHO reiseliv, Utelivsbransjen og Vin- og brennevinsleverandørenes forening.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«I lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. skal § 4-4 fjerde ledd lyde:

Skjenking av alkoholholdig drikk med 22 volumprosent alkohol eller mer er forbudt mellom kl. 02.00 og 13.00. Skjenking av annen alkoholholdig drikk er forbudt mellom kl. 02.00 og 06.00.»

Komiteen viser til at Stortinget ved flere anledninger har tatt opp spørsmålet om å styrke

skjenkekontrollen og hindre de useriøse aktørene i utelivet. Komiteen viser til at utelivet i norske byer er preget av at enkelte aktører driver i strid med lover og regler, både når det gjelder skjenking, arbeidsforhold, utlendingsloven og skatter og avgifter; virksomhet som også ofte er knyttet til annen kriminell aktivitet. Komiteen mener derfor at det er viktig å styrke kommunenes kontroll med salgs- og skjenkebevillinger.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, viser til de tiltak som er igangsatt. Flertallet imøteser Helsedirektoratets utarbeidelse av verktøy til bruk i forbindelse med kommunenes kontroll.

Komiteen viser til merknad i Innst. 11 S (2010–2011):

«Komiteen vil vise til Innst. S. nr. 322 (2008–2009). En enstemmig komité støttet i innstillingen forslaget om å be regjeringen samarbeide med kommunene om å gjennomføre prosjekter etter inspirasjon fra STAD-prosjektet i Stockholm, som innebærer samarbeid med salgsnæringen om opplæring av personale i alkoholloven og konflikthåndtering kombinert med flere kontroller av salgs- og serveringsstedene. Regjeringen skriver i budsjettproposisjonen at den har fulgt opp anmodningsvedtaket ved å sette i gang programmet Ansvarlig vertskap. I det videre arbeidet skal Helsedirektoratet vurdere hvordan man kan hente inspirasjon fra STAD-prosjektet som kan føre til økt overholdelse av alkohollovgivningen, og vurdere ytterligere tiltak for å få til dette.

Komiteen mener at STAD-prosjektet er et godt samarbeidsprosjekt mellom næringen og kommunene som bygger på en forståelse om at jo lenger du har åpent, jo større krav stilles det til virksomheten, og jo strengere skal kontrollene være. I motsetning til 'Ansvarlig vertskap' er alle ansatte med på opplæringen i alkoholloven og konflikthåndtering.»

Komiteen mener STAD-prosjekter bør innføres i norske storbyer i 2012.

Komiteen er bekymret over de mange meldinger om at overtredelse av skjenkereglene ikke blir fulgt opp med de sanksjoner som alkoholloven legger opp til. Komiteen vil understreke at det er en forutsetning for dagens lovregulering at kommunene tar denne delen av sitt ansvar alvorlig. Komiteen mener det er særlig alvorlig å bryte bestemmelsene om å skjenke til mindreårige.

Komiteen viser til eksempler på diskriminering på bakgrunn av etnisk bakgrunn, seksuell orientering, funksjonsevne og lignende. Komiteen forutsetter at kommunale myndigheter aktivt benytter de tilgjengelige sanksjonsmuligheter ved påvisning av diskriminering ved serveringssteder.

Komiteen er også bekymret for at kontrollen med salgssteder for alkohol ikke fungerer effektivt nok. Det er spesielt viktig å hindre at personer under 18 år får tilgang på alkohol gjennom dagligvarehandelen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre har tro på at sterk og effektiv kontroll med virksomheter som omsetter og tilvirker alkohol, er et egnet virkemiddel for å hindre misbruk, ulovlige og uakseptable utslag og utrygge forhold i tettsteder. Departementets forslag om en mulig prøveordning med adgang til inndragning av bevilling på stedet kunne derfor etter disse medlemmers mening ha gitt svar på om dette ville gi ønsket virkning. Disse medlemmer innser imidlertid at de innvendinger mot en slik ordning som mange av høringsinstansene fremfører, er relevante. Disse medlemmer vil imidlertid understreke at rask reaksjon og behandling av saker om inndragelse av bevilling ved brudd på alkoholloven også er et virkemiddel som kan virke forebyggende og skjerpende overfor personer eller firmaer som bryter loven. Sterkere reaksjoner overfor personer som utfører kriminelle handlinger eller handlinger som er til sjenanse og fører til utrygghet på grunn av høyt alkoholinntak, vil også bidra til reduserte problemer på dette området, slik disse medlemmer ser det.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti vil påpeke at alkoholholdige drikkevarer er en lovlig omsettelig vare, og selv om disse medlemmer er klar over, slik også proposisjonen legger til grunn, de skadevirkninger overdreven bruk av alkohol kan medføre, mener disse medlemmer det er lite hensiktsmessig med tiltak som setter normal bruk av alkoholholdige drikkevarer i et uakseptabelt lys.

Disse medlemmer mener det er av stor viktighet at straffeutmålingen for brudd på norsk alkohollovgiving blir mer enhetlig praktisert enn det vi ser i dag. Disse medlemmer viser til at kommuner i dag blant annet tar hensyn til konkurransevridning i forhold til nabokommuner og andre næringspolitiske hensyn ved utmåling av straff for brudd på alkoholloven. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet på ulike måter har tatt opp med statsråden behovet for nasjonale retningslinjer for sanksjoner på dette området. Statsråden har i svar til stortingsrepresentant Jon Jæger Gåsvatn 14. desember 2010 avvist forslag om nasjonale retningslinjer for straffeutmåling ved brudd på alkoholloven under henvisning til det kommunale selvstyre. Disse medlemmer har merket seg at det nå skal utarbeides nasjonale verktøy som skal brukes av kommunene i forbindelse med kontroll. Disse medlem-

mer har problemer med å forstå logikken i at hvis disse kontrollrutinene fører til avdekking av like lovbrudd, så skal det være opp til hver enkelt av landets 430 kommuner hva slags reaksjon det skal føre til. Disse medlemmer mener en slik vilkårlighet i straffeutmåling ikke er tilfredsstillende i en rettsstat, og fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide nasjonale retningslinjer for straffeutmåling ved brudd på alkoholloven.»

Disse medlemmer viser til kommunal saksbehandling og vurdering av behov for nasjonale retningslinjer for inndragning av bevilling. Det kriminalitetsforebyggende råd (KRÅD) og Actis støtter innføring av nasjonale retningslinjer blant annet med begrunnelse i at kommuner behandler samme type overtredelser svært ulikt. Den samme overtredelsen straffes forskjellig fra kommune til kommune. Disse medlemmer mener dette er uheldig og mener det er behov for nasjonale retningslinjer.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at prøveordning for umiddelbar inndragning av bevilling drøftes i proposisjonen. En slik ordning vil innebære at kommunene gis kompetanse til å delegere myndighet til kontrollørene til å foreta inndragning av bevilling på stedet, dersom det avdekkes brudd på bestemmelser som har nær sammenheng med alkohollovens formål. En slik umiddelbar reaksjon vil innbære brudd med forvaltningsrettens regler om kontradiksjon. Likevel støttet en rekke høringsinstanser forslaget: Folkehelseinstituttet, KRÅD, Legeforeningen, Actis, Politidirektoratet og Politiets fellesforbund. Dette medlem mener det bør innføres en prøveordning for umiddelbar inndragning av bevilling.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«I lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. skal § 1-8 nytt sjettede ledd lyde:

Departementet kan gi forskrift som gir kommunen kompetanse til å gi kontrollører myndighet til umiddelbar inndragning av bevilling. Slik forskrift skal inneholde nærmere bestemmelser om saksbehandlingen ved slik inndragning. Bestemmelsene om saksbehandlingen kan avvike fra forvaltningsloven.»

Dette medlem vil vise til forslag i Dokument nr. 8:46 (2006–2007) fra Kristelig Folkeparti:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om regelendring som forhindrer at det gis salgs- og skjenkebevilling dersom slik bevilling klart frarådes fra politiet.»

Dette medlem mener det er beklagelig at regjeringen ikke har fremmet forslag til endringer i regelverket slik at salgs- og skjenkebevilling ikke gis i saker der politiet klart fraråder dette.

2.5 Salgstider

Komiteen mener at oppslutningen om vinmonopolordningen er avhengig av at Vinmonopolet er en moderne og serviceorientert virksomhet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, mener at ordningen har styrket seg de siste årene nettopp på grunn av at Vinmonopolet har modernisert sin aktivitet, men samtidig sikret sitt sosialpolitiske grunnlag.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre vil påpeke at Vinmonopolet imidlertid har salgstidsbegrensninger som oppfattes som urimelige. I motsetning til salg av gruppe 1-produkter fra dagligvarehandelen kan ikke Vinmonopolet ifølge dagens lov ha åpent jul, nyttår, påske og pinseften. Disse medlemmer mener at disse dagene må behandles som ordinære salgsdager før søn- og helligdager, og at det må være opp til Vinmonopolet å vurdere om det ønskes å ha åpent disse dagene. Vinmonopolet kan imidlertid ikke ha åpent hvis kommunestyrene har innført salgsbegrensninger for steder med kommunal salgsbevilling.

Disse medlemmer viser til at verken salgssteder med kommunal salgsbevilling eller Vinmonopolet kan selge alkohol på stemmedager for stortingsvalg, kommunestyrevalg, fylkestingsvalg eller folkeavstemningsvalg. Dette mener disse medlemmer ikke har en alkoholpolitisk begrunnelse i dag og at det heller ikke har betydning for valgdeltakelsen.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«I lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. gjøres følgende endringer:

§ 2-5 andre ledd skal lyde:

Utlevering av alkoholholdig drikk ved privat innførsel er forbudt på søn- og helligdager, 1. og 17. mai.

§ 3 -4 tredje ledd skal lyde:

Salg fra AS Vinmonopolets utsalg er forbudt på søn- og helligdager, 1. og 17. mai.

§ 3-7 tredje ledd skal lyde:

Salg og utlevering av drikk som nevnt i første ledd skal ikke skje på søn- og helligdager, 1. og 17. mai.»

2.6 Merking

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti mener regjeringen må legge fram et forslag om merking av alkoholholdig drikk, og vil vise til følgende sitat fra Helsedirektoratet i 2010 i brev til Helse- og omsorgsdepartementet:

«På bakgrunn av behovet for økt kunnskap om negative konsekvenser av alkohol kan en argumentere for at helseadvarsler på alkohol bør inngå som en del av informasjonsstrategien i det rusforebyggende arbeidet. Helseinformasjon vil ikke alene føre til en nedgang i alkoholbruk eller en reduksjon av risikofylt forbruk. Det er likevel grunn til å forvente at advarselsmerking kan bidra til å øke kunnskapen om alkoholenes virkning på kroppen, og særlig risikoen for fosterskader under svangerskapet. Undersøkelser viser at advarselsmerkinger blir lagt merke til av de fleste som drikker og kan bidra til diskusjoner om helse og alkohol, spesielt kort tid etter innføringen av merkingen (Barbor m.fl.2003)⁴. Det er rimelig å anta at de som drikker mest, vil bli mest eksponert for budskapetene.

(...)

I WHO's global alkoholstrategi som ble vedtatt i mai 2010 inngår merking av alkohol som ett av tiltakene under målet om å redusere de negative konsekvensene av alkoholforbruk. Virkemidlet for å nå dette målet er tiltak som tar sikte på å endre og regulere drikkekonteksten, uten nødvendigvis å påvirke alkoholforbruket.»

Dette medlem ser merking som et viktig informasjonstiltak og imøteser regjeringens oppfølging av dette.

2.7 Forbud mot rabattering ved skjenking av alkohol

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti vil vise til at alkoholloven må utvides til også å omfatte forbud mot rabattering ved skjenking av alkohol. Selv om skjenking til rabatterte priser i stor grad reguleres blant annet gjennom reklameforbudet, er ikke dette tilstrekkelig slik utelivsbransjen har utviklet seg de siste årene. Vi har en rekke eksempler på SMS-aksjoner som lokker kunder til utesteder, hvor man får rabatt ved å si et «kodeord» i baren; for eksempel på et studentsted i Trondheim, hvor man kunne få kjøpt tre flasker øl til prisen av to ved å si «student». Finland setter inn tiltak for å begrense denne formen for rabatt ved skjenking. 1. januar 2008 trådte en ny regel i kraft. Dette medlem mener regjeringen bør vurdere å innføre samme lovregel. I dag fins det et forbud mot salg med rabatt, men ikke skjenking. Dette medlem ser ingen grunn til at det ikke skulle kunne være likhet i loven mellom salg og skjenking.

3. Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen fremme forslag til endring i alkoholloven slik at kommunene gis utvidet mulighet til å fastsette skjenketiden for alkohol.

Forslag 2

I lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. gjøres følgende endringer:

§ 2-5 andre ledd skal lyde:

Utlevering av alkoholholdig drikk ved privat innførsel er forbudt på søn- og helligdager, 1. og 17. mai.

§ 3-4 tredje ledd skal lyde:

Salg fra AS Vinmonopolets utsalg er forbudt på søn- og helligdager, 1. og 17. mai.

§ 3-7 tredje ledd skal lyde:

Salg og utlevering av drikk som nevnt i første ledd skal ikke skje på søn- og helligdager, 1. og 17. mai.»

Forslag fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen utarbeide nasjonale retningslinjer for straffeutmåling ved brudd på alkoholloven.

Forslag fra Kristelig Folkeparti:

Forslag 4

I lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. gjøres følgende endringer:

§ 1-8 nytt sjettede ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift som gir kommunen kompetanse til å gi kontrollører myndighet til umiddelbar inndragning av bevilling. Slik forskrift skal inneholde nærmere bestemmelser om saksbehandlingen ved slik inndragning. Bestemmelsene om saksbehandlingen kan avvike fra forvaltningsloven.

§ 4-4 fjerde ledd skal lyde:

Skjenking av alkoholholdig drikk med 22 volumprosent alkohol eller mer er forbudt mellom kl. 02.00 og 13.00. Skjenking av annen alkoholholdig drikk er forbudt mellom kl. 02.00 og 06.00.

4. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité med unntak av forslaget til endring av § 1-7a som fremmes av medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

Komiteen viser til proposisjonen og merknadene og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. og lov 19. juni 1931 nr. 18 om Aktieselskapet Vinmonopolet

I

I lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. gjøres følgende endringer:

§ 1-3 overskriften skal lyde:

§ 1-3. *Definisjoner*

§ 1-3 nytt annet ledd skal lyde:

I denne loven betyr:

- *alkoholfri drikk: drikk som inneholder under 0,7 volumprosent alkohol*
- *alkoholsvak drikk: drikk som inneholder fra og med 0,7 til og med 2,5 volumprosent alkohol*
- *alkoholholdig drikk gruppe 1: drikk som inneholder over 2,5 og høyst 4,7 volumprosent alkohol*
- *alkoholholdig drikk gruppe 2: drikk som inneholder over 4,7 og mindre enn 22 volumprosent alkohol*
- *alkoholholdig drikk gruppe 3: drikk som inneholder fra og med 22 til og med 60 volumprosent alkohol*

§ 1-3 annet, tredje, fjerde og femte ledd blir henholdsvis tredje, fjerde, femte og sjette ledd.

§ 1-5 skal lyde:

§ 1-5. *Aldersgrenser*

Salg, skjenking eller utlevering av alkoholholdig drikk *gruppe 3* må ikke skje til noen som er under 20 år.

Salg, skjenking eller utlevering av *alkoholsvak drikk* og alkoholholdig drikk *gruppe 1* og *2* må ikke skje til noen som er under 18 år.

Den som selger, utleverer eller skjenker alkoholholdig drikk *gruppe 3*, må ha fylt 20 år, og den som selger, utleverer eller skjenker *alkoholsvak drikk* og alkoholholdig drikk *gruppe 1* og *2*, må ha fylt 18 år. Dette gjelder likevel *ikke ved salg av alkoholsvak drikk* når en person over 18 år har daglig tilsyn med

salget. Departementet kan gi forskrift om unntak fra aldersgrensebestemmelsene for personer med fagbrev dersom fagbrevet har naturlig sammenheng med salgs- og skjenkevirkosomhet og utdanningen gir tilstrekkelig opplæring i alkohollovgivningen. Departementet kan gi forskrifter om unntak fra aldersgrensebestemmelsene for lærlinger og andre under opplæring.

Departementet kan gi forskrifter om aldersgrensen for innførsel av alkoholholdig drikk.

§ 1-6 første ledd skal lyde:

Kommunal bevilling til salg av alkoholholdig drikk *gruppe 2 og 3* kan gis for 4 år av gangen, og med opphør senest 30. juni året etter at nytt kommunestyre tiltrer.

§ 1-7a annet ledd skal lyde:

En bevilling etter § 4-2 tredje ledd kan bare utvides hvis tilvirkningen skal skje ved skjenkestedet, og tilvirkningen og skjenkingen vil utgjøre en del av stedets helhetlige karakter og serveringstilbud. *En bevilling etter § 3-1 tredje ledd kan bare utvides hvis tilvirkningen skal skje ved salgsstedet, og tilvirkningen og salget vil utgjøre en del av stedets helhetlige karakter og salgstilbud.*

§ 1-9 første ledd skal lyde:

Kontroll med utøvelsen av kommunal bevilling til skjenking av alkoholholdig drikk, salg av alkoholholdig drikk *gruppe 1* og statlig bevilling etter § 5-3 første ledd tilligger kommunen.

§ 1-11 skal lyde:

§ 1-11. *Saksbehandlingsregler*

For søknad om bevilling eller andre tillatelser etter denne loven som faller inn under tjenesteloven, skal saksbehandlingsfrist som nevnt i tjenesteloven § 11 første ledd første punktum, være fire måneder. Tjenesteloven § 11 annet ledd om at tillatelse anses gitt når saksbehandlingsfristen er utløpt, gjelder ikke for bevillinger eller andre tillatelser etter loven her.

Departementet kan gi forskrift om saksbehandlingsregler til utfylling av reglene i tjenesteloven for bevillinger og andre tillatelser i loven her. *Saksbehandlingsreglene* kan fravike reglene i forvaltningsloven.

§ 1-14 første ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrifter om plikt for *bevillingsmyndighet*, bevillingshaver, *den som har tillatelse til avgiftsfritt salg på flyplasser*, den som utleverer alkoholholdig drikk ved privat innførsel og den som driver engrossalg til å avgi opplysninger til statistiske formål.

§ 1-16 overskriften skal lyde:

Klage og søksmål om gyldighet av vedtak i klagesak

§ 1-16 nytt tredje ledd skal lyde:

Søksmål om gyldigheten av enkeltvedtak etter alkoholloven § 1-8 og kapittel 3, 4 og 7, hvor Fylkesmannen har fattet vedtak etter denne paragrafs annet ledd, kan rettes mot kommunen.

§ 2-1 første ledd skal lyde:

Alkoholholdig drikk kan bare innføres fra utlandet av den som kan drive engrossalg, har *tilvirkningsbevilling, salgsbevilling utvidet til å gjelde innførsel etter § 3-1 tredje ledd eller skjenkebevilling utvidet til å gjelde innførsel etter § 4-2 tredje ledd.*

§ 3-1 første ledd skal lyde:

Salg av alkoholholdig drikk *gruppe 2 og 3* kan bare foretas av AS Vinmonopolet på grunnlag av kommunal bevilling, eller på grunnlag av tillatelse som nevnt i § 3-1a.

§ 3-1 tredje ledd skal lyde:

Bevilling etter annet ledd kan utvides til å omfatte innførsel *eller tilvirkning* av annen alkoholholdig drikk enn nevnt i første ledd, for salg i egen virksomhet. Bevillinger gitt for en bestemt del av året eller for en enkelt bestemt anledning, jf. § 1-6 annet ledd, kan ikke utvides til å omfatte tillatelse til innførsel *eller tilvirkning* for salg i egen virksomhet. Bestemmelsene i lovens kapittel 1 og 3 får anvendelse så langt de passer. Bevilling til salg av alkoholholdig drikk *gruppe 2 og 3* til AS Vinmonopolet kan bare gis dersom det også gis bevilling til salg av annen alkoholholdig drikk i kommunen.

§ 3-1 sjettede ledd skal lyde:

Det kan bare selges alkoholholdig drikk som er levert av en som har tilvirknings- eller salgsbevilling eller som kan drive engrossalg, eller som er innført *eller tilvirket* med hjemmel i tredje ledd eller av AS Vinmonopolet med hjemmel i § 2-1 annet ledd. *AS Vinmonopolet kan likevel besørge auksjon av alkoholholdig drikk på vegne av personer uten rett til omsetning av alkoholholdig drikk. Departementet kan gi nærmere forskrifter om slik auksjon, herunder om gebyr.*

§ 3-1 nytt syvende ledd skal lyde:

Tilvirkning på grunnlag av kommunal tillatelse knyttet til en salgsbevilling, kan ikke utøves i samme anlegg som tilvirkning etter lovens kapittel 6.

Kapittel 3 del II overskriften skal lyde:

II. Salg av *alkoholholdig drikk gruppe 2 og 3*.

Kapittel 3 del III overskriften skal lyde:

III. Salg av *alkoholholdig drikk gruppe 1*.

§ 3-7 første ledd skal lyde:

Salg og utlevering av *alkoholholdig drikk gruppe 1* kan skje fra kl. 08.00 til kl. 18.00. På dager før søn- og helligdager skal salget opphøre kl. 15.00. Dette gjelder ikke dagen før Kristi Himmelfartsdag.

§ 4-2 første ledd skal lyde:

Bevillingen kan gjelde *alkoholholdig drikk gruppe 1, alkoholholdig drikk gruppe 1 og 2* eller all *alkoholholdig drikk*.

§ 4-4 første ledd skal lyde:

Skjenking av *alkoholholdig drikk gruppe 3* kan skje fra kl. 13.00 til 24.00. Skjenking av annen *alkoholholdig drikk* kan skje fra kl. 08.00 til 01.00.

§ 4-4 fjerde ledd skal lyde:

Skjenking av *alkoholholdig drikk gruppe 3* er forbudt mellom kl. 03.00 og 13.00. Skjenking av annen *alkoholholdig drikk* er forbudt mellom kl. 03.00 og 06.00.

§ 4-4 femte ledd skal lyde:

Tiden for skjenking av *alkoholholdig drikk gruppe 3* kan ikke fastsettes utover den tid det kan skjenkes annen *alkoholholdig drikk*.

§ 4-4 syvende ledd skal lyde:

På overnattingssteder kan det skjenkes *alkoholholdig drikk gruppe 1 og 2* til overnattingsgjester uten hensyn til begrensningene i denne paragraf.

§ 5-2 første ledd skal lyde:

Departementet kan etter å ha innhentet nødvendige uttalelser gi

1. bevilling til å skjenke *alkoholholdig drikk gruppe 1 og 2* på tog som er kollektive transportmidler
2. bevilling til å skjenke *alkoholholdig drikk gruppe 1 og 2* om bord i fly på innenlandske flyvninger
4. bevilling til å skjenke *alkoholholdig drikk* om bord i skip som er kollektive transportmidler, og om bord i cruiseskip på turer av flere dagers varighet.

§ 5-2 tredje ledd skal lyde:

Bevilling etter første ledd nr. 3 til skjenking om bord i skip som er kollektive transportmidler, gir vi-

dere bare rett til å skjenke *alkoholholdig drikk gruppe 3* dersom skipet går i fart mellom Norge og utlandet eller i kystfart over fire dagers varighet.

§ 6-1 første ledd første punktum skal lyde:

Tilvirkning av *alkoholholdig drikk* kan bare skje på grunnlag av bevilling gitt av departementet, eller tillatelse etter § 3-1 tredje ledd eller § 4-2 tredje ledd.

§ 7-1 første ledd skal lyde:

For bevilling til salg av *alkoholholdig drikk gruppe 1* og til skjenking av *alkoholholdig drikk* skal det betales et årlig bevillingsgebyr som beregnes i forhold til forventet omsatt mengde *alkoholholdig drikk*.

§ 8-6 nytt tredje ledd skal lyde:

Auksjon av alkoholholdig drikk mellom personer som har rett til omsetning av alkoholholdig drikk, er likevel tillatt. Vinmonopolet kan likevel besørge auksjon av alkoholholdig drikk på vegne av personer uten rett til omsetning av alkoholholdig drikk.

§ 8-8 skal lyde:

§ 8-8. *Ulovlig kjøp*

Det er forbudt å kjøpe *alkoholholdig drikk gruppe 3* på vegne av noen som er under 20 år eller annen *alkoholholdig drikk* for noen som er under 18 år.

§ 9-2 første ledd skal lyde:

Reklame for *alkoholholdig drikk* er forbudt. Forbudet gjelder også reklame for andre varer med samme merke eller kjennetegn som *alkoholholdig drikk*. Slike varer må heller ikke inngå i reklame for andre varer eller tjenester.

§ 9-3 skal lyde:

§ 9-3. *Tilsyn*

Helsedirektoratet fører tilsyn med at bestemmelsene om reklameforbud fastsatt i eller i medhold av denne lov overholdes. *Helsedirektoratet* kan foreta slik granskning og besiktigelse som det finner nødvendig for å utføre sine gjøremål etter loven.

Enhver plikter å gi de opplysninger som er nødvendige for gjennomføringen av *Helsedirektoratets* oppgaver etter lovens kapittel 9.

§ 9-4 første ledd skal lyde:

Finner *Helsedirektoratet* at reklameforbudet er overtrådt, kan det pålegge retting av forholdet. Samtidig fastsettes en frist for rettingen. *Helsedirektoratet* kan kreve skriftlig bekreftelse fra overtrederen på at det ulovlige forholdet skal opphøre.

§ 9-4 tredje ledd skal lyde:

Dersom *Helsedirektoratet* ved avdekking av en overtredelse finner særlig grunn til å tro at det vil bli begått nye brudd på reklameforbudet som ikke kan stanses etter første og annet ledd, kan det på forhånd fastsette at mulkt vil løpe fra det tidspunkt ny overtredelse tar til. Slik tvangsmulkt kan fastsettes for inntil ett år.

§ 9-4 fjerde ledd skal lyde:

Når særlige grunner taler for det, kan *Helsedirektoratet* helt eller delvis frafalle ilagt tvangsmulkt.

§ 10-3 annet punktum skal lyde:

Det samme gjelder annen alkoholholdig drikk når den er skjenket i glass eller finnes i *åpnet beholder*.

II

I lov 19. juni 1931 nr. 18 om Aktieselskapet Vinmonopolet skal § 12 lyde:

Styret skal etter utløpet av regnskapsåret sende inn til vedkommende departement et utdrag av selskapets regnskaper og en beretning om dets *virksomhet*.

III

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

Oslo, i helse- og omsorgskomiteen, den 29. mars 2011

Bent Høie

leder og ordfører